

Grattis till Nobelpriset J.M.G. Le Clézio!

Jean-Marie Gustave Le Clézio, årets nobelpristagare i litteratur skrev 1980 en bok med titeln Öken.

Jag hittade och läste den i början av 90-talet. Det är en underbar bok som handlar om nomaderna i öknen, och inte vilken öken som helst utan faktiskt Västsaharas öken. Städerna El Aaiún och Smara finns med bland annat. Romanen skildrar parallellt två liv, två händelser och två tider. Pojken Nour följer den historiskt kända karavanföraren Ma el-Ainin, som under stora umbäranden leder sin kamelkaravan genom det krävande ökenlandskapet och undan de franska trupperna i början av 1900-talet. Den unga kvinnan Lalla lämnar ungefär 60 år senare en älskad ökentillvaro fylld av svårigheter för ett nytt och kanske lika svårt liv i Europa.

Det kärva klimatet med brännande sol och törst på dagarna, iskalla nätter, sandstormar och taggig natur präglar ökstens folk och ger dem styrka, uthållighet och en särskild resning men även en sammanhållning som Le Clézio skildrar poetiskt.

Det är också kärleken till denna natur och detta folk som driver Lalla tillbaka till öknen från Europa. J.M.G. Le Clézio skildrar ökstens stolta folk med intensitet, stor kärlek och respekt. "Det var män och kvinnor av sand, vind, ljus och natt. De hade uppenbarat sig som i en dröm på krönet av en sanddyn, det var som om de hade framfötts ur en molnfri himmel och som om rymdens hårdhet hade gjutits in i deras lemmar."

I en intervju i Kunskapskanalen på TV i oktober berättade han också om ett besök i Västsahara och sin beundran för ökennomaderna.

Le Clézio är själv något av en nomad som har tillbringat en stor del av sitt liv på resande fot. Han är född i Nice men bodde som barn i Mauritius och Nigeria. En av hans nuvarande boplatser är New Mexicos öken.

Den som funderar på julklappar bör genast springa ut och köpa Öken, som i oktober kom ut i nyutgåva på Norstedts förlag.

Lena Thunberg